

Nr 39

Regeringens proposition med förslag till lag om rätt för sammanslutningar av studerande eller anställda att utse ledamöter i styrelse eller annat organ vid läroanstalt för högre utbildning;

beslutad den 27 februari 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

BERTIL ZACHRISSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ledamot som företräder de studerande eller de anställda i styrelse eller annat organ vid universitet, högskola eller annan läroanstalt för högre utbildning får utses av studentkår (motsv.) resp. personalorganisationer.

Förslag till

Lag om rätt för sammanslutningar av studerande eller anställda att utse ledamöter i styrelse eller annat organ vid läroanstalt för högre utbildning

Härigenom föreskrives följande.

Skall ledamot i styrelse eller annat organ vid läroanstalt för högre utbildning företräda de studerande, utses ledamoten av den eller de studentkårer eller motsvarande sammanslutningar som beröres.

Skall ledamot i styrelse eller annat organ vid läroanstalt för högre utbildning företräda de anställda, utses ledamoten av den eller de sammanslutningar av anställda som beröres.

Första och andra styckena gäller ej vid läroanstalt inom försvarsmakten och ej heller vid annan läroanstalt i den mån regeringen eller förvaltningsmyndighet, som regeringen utser, så bestämmer.

Denna lag träder i kraft en vecka efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET
Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-02-27

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Löfberg, Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Zachrisson, Leijon.

Föredragande: statsrådet Zachrisson

Proposition med förslag till lag om rätt för sammanslutningar av studerande eller anställda att utse ledamöter i styrelse eller annat organ vid läroanstalt för högre utbildning

I propositionen (1975:9) om reformering av högskoleutbildningen m. m. har jag föreslagit att företrädare för studerande och anställda skall ingå som ledamöter i skilda organ, bl. a. tjänsteförslagsnämnder. Enligt förslaget skall i vissa fall sådana ledamöter, bl. a. i tjänsteförslagsnämnd, utses av studentkår (motsv.) eller personalorganisation. I andra fall utses ledamöter genom val. Enligt förslagen skall bestämmelser i vad avser tjänsteförslagsnämnd träda i kraft den 1 juli 1975 och i övrigt den 1 juli 1977.

Det har, som jag redan anfört i nämnda proposition, från vissa håll hävdats att utseende av ledamöter i statliga organ är en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning. Detta skulle enligt 11 kap. 6 § tredje stycket regeringsformen innebära att en sådan förvaltningsuppgift inte kan överlämnas till enskilda personer, t. ex. valkorporationer av studerande, och att den kan överlämnas till förening av studerande eller anställda endast genom lag. Något otvetydigt stöd för den anförda uppfattningen finns emellertid inte vare sig i lagtexten eller i förarbetena till berörd paragraf i regeringsformen. Syftet med regeringsformens bestämmelser om överlämnande av förvaltningsuppgift kan knappast vara att förhindra att ledamöter i statliga högskoleorgan utses på det sätt jag förordat i propositionen. Möjligen behövs ett förtydligande av regeringsformen på den punkten. Som jag i samma proposition framhållit övervägs denna fråga f. n. inom justitiedepartementet.

I detta läge och då jag förordat att bestämmelser om tjänsteförslagsnämnd skall träda i kraft redan den 1 juli 1975 föreslår jag nu att förslag till lag om rätt för sammanslutningar av studerande eller anställda att utse ledamöter i tjänsteförslagsnämnd skall förläggas riksdagen.

I detta sammanhang bör vidare övervägas om det finns behov av motsvarande lagstiftning för tiden fram till den 1 juli 1977 för organ

inom högskoleväsendet, där det sedan länge finns företrädare för de studerande och de anställda, bl. a. såsom försöksverksamhet. Enligt övergångsbestämmelserna till regeringsformen gäller de bestämmelser som nu finns rörande utseende av ledamöter även om de inte givits i den form som följer av regeringsformen. En ändring av bestämmelserna måste dock göras i den form regeringsformen föreskriver. Om lag då krävs, innebär detta att man inte utan sådan kan ändra bestämmelserna om bl. a. nu pågående försöksverksamhet eller införa försöksverksamhet av nu berört slag i fråga om ytterligare organ. Med hänsyn härtill anser jag att den nu föreslagna lagen bör utformas så att ändringar i mån av behov skall kunna göras eller nya bestämmelser införas. Lagen bör således omfatta, förutom tjänsteförslagsnämnderna, alla organ inom högskoleväsendet där ledamöter redan nu utses eller under fortsatt försöksverksamhet kan komma att utses av sammanslutning som företräder de studerande eller de anställda.

I avbidan på resultatet av de överväganden som jag nyss nämnt bör däremot inte nu läggas fram förslag till lag om utseende av företrädare för de studerande eller de anställda genom val. I stället bör nu gällande bestämmelser om val alltjämt tillämpas.

Mot denna bakgrund föreslår jag att den lag som sålunda behövs utformas så att den ger berörda organisationer rätt att själva utse de ledamöter som skall vara företrädare för de studerande och de anställda. Lagen bör gälla alla läroanstalter för högre utbildning med undantag för läroanstalt inom försvarsmakten. Härmed avser jag i första hand universitetet och högskolorna, däribland jordbrukets högskolor. Som läroanstalt för högre utbildning bör också räknas en rad andra läroanstalter, exempelvis lärarutbildningsanstalter och vissa enheter på kulturområdet.

Det bör vara möjligt för regeringen eller för förvaltningsmyndighet att göra undantag från lagens bestämmelser om detta visar sig nödvändigt för viss läroanstalt eller visst organ.

Jag har i denna fråga samrått med chefen för jordbruksdepartementet och statsrådet Hjelm-Wallén.

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om rätt för sammanslutningar av studerande eller anställda att utse ledamöter i styrelse eller annat organ vid läroanstalt för högre utbildning.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.